

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(3)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 460 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligini rivojlantirish mexanizmi	10
<i>Mirzaraxonova Maftuna Ibroximjon qizi</i>	
Elementlarini integratsiya qilish: nazariy va amaliy yondashuv	13
<i>Ne'matov Karimjon Shavkat o'g'li</i>	
O'qish savodxonligi darslarida kitobxonlik kompetensiyasini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari ...	19
<i>Mahmudova Shoirra Shavkat qizi</i>	
O'zbek milliy musiqasi asosida talablarda estetik did va ijro madaniyatini rivojlantirish metodikasi.....	25
<i>Gadoyeva Muborak Jumaqulovna</i>	
O'quvchilarning yozuv kompetensiyasini baholash mezonlarini takomillashtirish masalalari.....	30
<i>Abdurashidova Xafiza Abdurashidovna</i>	
Xurshid Do'st Muhammad qissalarida rivoyatchi strategiyasi.....	34
<i>Uzoqova Nargiza Yuldosh qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirishda innovatsion texnologiyalarining ahamiyati	37
<i>Eshpulatov Shakir Nabiyevich, Ahrorova Ozoda Amriddinovna</i>	
"Xonada o'simliklarni o'stirish" intellekt xaritasi (Mind Map) yordamida o'quvchilarda ekologik tarbiya va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	41
<i>G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning tashkiliy-pedagogik jihatlari.....	46
<i>Joldasov Ixtiyor Suyundikovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda iqtisodiy tarbiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari	50
<i>N. Asadov</i>	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda kreativ kompetentlik va kasbiy muvaffaqiyat o'rtasidagi bog'liqlik mezonlari.....	53
<i>G. Xamidova</i>	
Gamifikatsiya elementlarining bakalavr talabalarini raqamli resurs yaratishga motivatsiyasiga ta'siri	56
<i>Maxkamova Dilshodaxon Xabibjon qizi</i>	
The Influence of Family Parenting Style on the Formation of Primary School Students' Personality	59
<i>Berdiyeva Mohloroyim Mirzohid qizi</i>	
Noto'liq oilalardagi onalarning tarbiyaviy uslublari va farzandlarining ijtimoiy-psixologik moslashuvi (O'zbekiston namunasida).....	64
<i>Ismoiljonov Ravshan Baxtiyor o'g'li</i>	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	69
<i>Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna</i>	
Matematika ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning metodik asoslari.....	73
<i>Mirzayeva Shahlo, Qodirova Muattar Ithom qizi, Rovshanova Yulduz Shovkat qizi</i>	
O'qishga motivatsiya tushunchasi uning nazariy-psixologik tahlili.....	77
<i>Azimova Rushana Zokirjon qizi</i>	
Oliy ta'lim talabalarida akademik prokrastinatsiyaning prediktorlari: akademik motivatsiya, umid va shaxs xususiyatlari	81
<i>Shodiboyev Shohruh Shuhrat o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi markazlar integratsiyasini ta'minlash metodikasi.....	86
<i>Qahhorova Sevara Alimardonovna</i>	
O'quvchi-yoshlarni virtual olam ta'siridan himoya qilishning nazariy asoslari.....	90
<i>Isayeva Gulii Parpiyevna, Ravshanov Umidjon Abdiqodir o'g'li</i>	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik tafakkurni oshirishda mantiqiy masalalarning o'rni	93
<i>Xilvatova Go'zal Sultonovna</i>	
Pedagogika tarixini o'qitishda talabalarda tarixiy tafakkurni rivojlantirish	97
<i>Jurayev Bobomurod Tojiyevich</i>	
Bolalarda ona tilida tinglash hissini rivojlantirish usullari	101
<i>Nurmatova Muxlisa Akmal qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida ingliz tilini o'qitish samaradorligini oshirish (Kahoot, Quizlet va Moodle platformalari misolida)	106
<i>Yusupova Shahnoza Abduxafizovna</i>	
Sport maktablarida 16–18 yoshli nayza uloqtiruvchi sportchi-qizlarda portlovchi kuchni rivojlantirish	111
<i>Tursunova Surayyo Botir qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida pedagog kadrlarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlashda "Kasbiy rivojlanish kuni" va "Kasbiy rivojlanish soati" tadbirlari: amaliyot tahlili	115
<i>Gaffarov Azizjon Muhammadsaidovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining faoliyatini samarali tashkil etishning nazariy jihatlarini (Learning outcomes) asosida	124
<i>Rabbimova Shaxnoza Soyib qizi</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarda axloqiy madaniyat fazilatlarini qaror toptirishning pedagogik mexanizmlari	128
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Yengil atletikachilarning musobaqa jarayonida tibbiy-pedagogik monitoringini takomillashtirish	132
<i>Mamadaliyev Abror Akbarjonovich</i>	
Sun'iy intellekt yordamida rus tilini o'qitish va uning samaradorligi	137
<i>Yagafarova Nazilya Rafailovna, Nazarov Sardor, Onorboyev Kamronbek</i>	
O'quvchilarda ilmiy dalillarni tahlil qilish va xulosa chiqarish kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	142
<i>Baymurotova Mukaddas Xamdorovna</i>	
Ilmiy muxokamalarda pragmatik kompetentlikning roli	150
<i>Eshbo'riyeva Aziza Muhiddinovna</i>	
Talabalarda kognitiv-pragmatik kompetensiyalarni rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni	155
<i>To'rabekova Aziza Mirzabek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda motivatsiyani shakllantirishda interaktiv metodlarning o'rni	159
<i>Qamchibekova Roziyaxon Xasanboy qizi</i>	
Проблема разграничения понятий "концепт" и "понятие" в современной лингвистике: лингвосомиотический и когнитивно-дискурсивный анализ	164
<i>Якунина Ангелина Алишеровна</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida amaliy bezak san'ati naqsh elementlarini raqamli qayta ishlash va arxivlashtirish	169
<i>Jabbarov Rustam Ravshanovich</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining yozuv kompetensiyasini rivojlantirishda Design Thinking texnologiyasining metodik imkoniyatlari	176
<i>Amanbayeva Oydin Urazali qizi</i>	
Tez qalamchizgi mashqlarida psixologik-pedagogik yondashuvlarning ahamiyati	181
<i>Suyunov Navro'z Alisher o'g'li</i>	
Innovatsion yondashuv orqali bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish konsepsiyasi	186
<i>Xalilov Lenar Shevketovich</i>	
Tarbiya fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	190
<i>Jumanova Xafiza Xoliqulovna</i>	
Samarqand arxitektura-qurilish instituti va shahar infratuzilmasi rivojlanishi o'rtasidagi bog'liqlik (1950–1990-yillar)	195
<i>Abulqosimova Dildora Asrorovna, O'ralov Sodiqjon</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalar ta'limida ikkilamchi cheklovlarni kamaytiruvchi ta'lim texnologiyalari	199
<i>Qo'ziyeva Shahnoza Muhammadsoli qizi</i>	

MUNDARIJA	СОДЕРЖАНИЕ	CONTENTS	O'quvchilarda milliy g'oya va mafkurani rivojlantirishda mumtoz musiqaning o'rni va ahamiyati 202 Baymanova Feruza Abralovna
			Ommaviy jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil etishning pedagogik asoslari 207 Xayitova Ulfatoy Tursunovna
			Yuqori sinf o'quvchilarida ijtimoiy faollikni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari 211 Turg'unboev Sirojiddin Faxriddinovich
			Muhandislik ta'limida Bernulli va Puasson taqsimotlarini texnologik jarayonlar misolida o'qitish metodikasi... 216 Qo'ziboyeva Nozima Yoqubjon qizi , Maxmanazarov Sardor Toirjon o'g'li , Saydullayev Asadbek Xayrullo o'g'li
			Психолого-педагогические основы обучения теме “производная” в курсе алгебры и начал анализа президентской школы 225 Шахноза Холмуродова Зоир кизи
			O'qish savodxonligi darslarida Bloom taksonomiyasi va 4K kompetensiyalarining integrativ modeli 234 Farsaxonova Mastura Jalol qizi
			Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim sifatini baholash mezonlari va monitoring tizimini takomillashtirish: indikatorlar asosidagi boshqaruv modeli 241 Jo'rayeva Dilrabo Kamoliddin qizi
			Maxsus mashqlar yordamida start tezligini oshirish metodikasi 244 Sitara Elova Axmatqulovna , Panjiyeva Gulzoda Eshdaviyat qizi
			Amudaryo foreli (<i>Salmo trutta oxianus</i>) O'zbekiston hududida tarqalishi va ekologiya ta'siri..... 248 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna , Xolmo'minova Sevinch Sirojiddinova , Qurbonazarova Marjona Zokirovna
			Suv va quruqlik muhitiga moslashgan amfibiyalarda adaptatsiya xususiyati 251 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna , Axmamatova Feruza Shamsiddin qizi , Qo'ldoshova Ruxshona Navro'z qizi
			O'zbekistonda tarqalgan kaptarsimonlar xilma-xilligi, ularni tarqalishi, biologik xususiyatlari va amaliy ahamiyati 255 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna , Xolmo'minova Jasmina Baxtiyor qizi , Saidova Dilnoza Rustamovna
			Surxondaryo viloyatidagi qo'lqanotlilar turlarining morfologik tasnifi va hududiy farqlari 259 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna , Yarashova Sarvara Islomovna , Bahromova Shahzoda Abduqodirovna
			Игровые технологии как средство активизации коммуникативной деятельности учащихся на занятиях по русскому языку 267 Халикова Гульбахор Исановна
			Yoshlarni pedagogik kasbga yo'naltirish ishlarini o'rganishning konseptual va metodologik asoslari 270 Matkarimova Muxabbat Abuovna
			O'qish savodxonligini baholovchi topshiriqlar turlari 277 Rasulova Mushtariybonu
			Qoraqalpog'istonning shimoliy tumanlaridagi bolalarda tashqi nafas olish tizimi xususiyatlari 281 Orazbaeva Navbaxor Mratbaevna
			“Kompyuter tarmoqlari” fanini o'qitishda dasturiy-didaktik vositalardan foydalanish 285 Muqimov Shahzodbek Ixtiyor o'g'li
			Yangi O'zbekiston: yangilanish va taraqqiyot omillari (Qashqadaryo viloyati misolida)..... 288 Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich , Safarova Sevara Saloxiddinovna
			Raqamli ta'lim strategiyalaridan foydalanib o'qish samaradorligini oshirish 294 Narzullayeva Gulzira Xayrullo qizi , Abdusottarova Farog'at Olimjon qizi
			Oliy ta'limda “Zoologiya” kursini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish metodikasini takomillashtirish (“umurtqali hayvonlar” misolida)..... 299 Xonnazarova Mamlakat To'lqinovna
			Oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirish strategiyalari 303 Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li
			Accommodating a Teenage English Learner With Tourette-Related Stammering in Uzbekistan State Multilevel Test Preparation: A Single-Case Study 307 Yulduz Sultanova
			Yengil atletikada to'siqlar osha yugurish texnikasini takomillashtirish va o'rgatish uslubiyati 313 Chariyev Ulug'bek Abdujabbarovich , Radjabov Jaxongir Furkatovich

The Interaction of Language and Culture in Intercultural Conflict Communication	317
Gulnoza Khushnazarova	
O'smir shaxsida o'zini o'zi tushunish psixologik muammo sifatida.....	321
Mahmudov Abdurasul	
O'quvchilar nutqida milliy-madaniy leksik birliklarni qo'llashga o'rgatishda semantikashtirish	325
Tursunova Javhar Bakir qizi	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida boshlang'ich ta'limda matematik madaniyatni shakllantirish: Qori Niyoziy merosi asosida.....	329
Axmedova Nargiza Toychibekovna	
A2 darajadagi o'quvchilarda kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishda adaptiv yondashuvning roli	333
Nezametov Zuxra Axmadovna	
Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik kasbga ijodiy munosabatni tarbiyalashning nazariy asoslari.....	336
Axmatov Ibrohimjon Furqat o'g'li	
Voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligining zamonaviy holati va diagnostikasi	340
Japparbergenova Indira Bayramovna	
Yuqori sinf o'quvchilarining ijtimoiy va intellektual kompetensiyalarini rivojlantirishni pedagogik tizimini takomillashtirish	344
Amankosova Dinara Gabitovna	
Innovatsion usullar vositasida maktabgacha yoshdagi duduqlanuvchi bolalar nutqini rivojlantirish.....	348
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Dzyudoning olimpiya o'yinlaridagi o'rni va ahamiyati	353
Jaxongir O'razbayev Temur o'g'li	
Umumta'lim maktab o'quvchilarida milliy va umuminsoniy qadriyatlarga integratsiyalashgan harbiy tarbiyaning ilmiy-nazariy asoslari.....	356
A'zamov Inom Salimjonovich	
The Role of Digital Platforms in Developing Students' Independent Learning Competency.....	360
Jo'rayeva Zamira Ishmuminovna, Uraqova Shaxlo Turdiyevna	
Shaxsiy ta'lim trayektoriyasi tushunchasining pedagogik-psixologik mohiyati	365
Toshpo'latov Olim Panjiyevich	
"Ilk qadam" davlat o'quv dasturi asosida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyat markazlarining ta'lim jarayonlarini tashkil etish	370
Bektemirova Asilabonu Akmal qizi	
Kreativ ta'lim texnologiyalari asosida talabalarda innovatsion kompetensiyalarni shakllantirish metodikasini takomillashtirish	374
Sariboyev Nurali Abdunazarovich	
Bolalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar va yosh xususiyatlari	378
Erkinboyev Muhammadqodir Nodirbek o'g'li	
Tasviriy san'at darslarida eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilarning badiiy-ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish.....	383
Xushvaqtov Abror Doniyor o'g'li	
Raqamli ta'lim muhitida zamonaviy o'qitish metodlari va interaktiv texnologiyalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	387
Murodova Dilafro'z Matmurod qizi, Sattarova Bibijon Muzaffar qizi, Bekmurodova Muhayyo Uralbayevna	
Kredit-modul tizimida o'quv-me'yoriy hujjatlarni takomillashtirish borasidagi milliy va xorijiy tajribalar	391
Aralova Maxsuma Abdurahmonovna	
Yuqori sinf o'quvchilariga chet til o'qitish va o'rgatishda motivatsiyaning o'rni xususida.....	396
Atadjanova Shaxnoz Abbasovna, Ismoilova Feruza Salimjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda innovatsion metodlar	400
Axmedova Fayziniso Otabek qizi	
Bo'lajak pedagoglarning uzluksiz amaliy faoliyatida professional salohiyatini rivojlantirish yo'llari	403
Habibullayeva Muxlisaxon Yorqinjon qizi	

Innovatsion yondashuv asosida bo'lajak texnologiya o'qituvchilarining PR kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi.....	406
J. B. Jumabayev	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	412
Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna	
Biologiya ta'lim jarayonida ilg'or hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash.....	416
Mo'minov Dilshod Yaxshiboy o'g'li	
Oliy ta'limda masofaviy ta'limning pedagogik-psixologik xususiyatlari	420
Mutalibova Muqaddasxon Abdunabi qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda raqamli platformalar orqali kiberxavfsizlik madaniyatini shakllantirish	423
Nazarmatova Dilshoda Umarali qizi, Saminjonova Sevaraxon Axmadjon qizi, Abdihakimova Muqaddas Fahridinova, Matsapayeva Nigora Satbay qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining etnopedagogik kompetentligini shakllantirishda milliy hunarmandchilik va xalq amaliy san'atining didaktik imkoniyatlari	428
Pardayeva Gulchexra Safarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning bilish kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik asoslari	432
Qipchaqova Sevinchxon Farxodjon qizi	
Maktabgacha ta'lim boshqaruvida ERP tizimlarini integratsiyalashning proaktiv modeli.....	436
Raxmatillayev Oyatillo Zikrillayevich	
Maktabgacha ta'limda rivojlantiruvchi markazlarni tashkil etish va loyihalashtirish.....	439
Sadikova Shoista Akbarovna, Yangiboyeva Salomat Samandarovna, Yangiboyeva Sevinch Samandarovna	
Milliy hunarmandchilik buyumlarini yasash orqali o'quvchilarning ijodkorligini rivojlantirish	442
Xayitov Jonibek Xolboboyevich, Nabijonova Nilufar Nabijon qizi	
Futbol o'yinida to'pga kalla bilan zarba berish.....	446
Xolmaxmatov Boburjon Musurmon o'g'li	
Сравнительно-типологический анализ юмора и гуманизма в творчестве Гафура Гуляма и Марка Твена.....	451
Абдумунинова Махлиё	
Особенности фонетико-фонематической речи (качественные и количественные) у младших школьников с речевыми расстройствами.....	453
Заирова Н. Б.	

VOYAGA YETMAGANLAR PROFILAKTİKASIDA MAKTAB, OILA VA MAHALLA HAMKORLIGINING ZAMONAVIY HOLATI VA DIAGNOSTİKASI

Japparbergenova Indira Bayramovna

13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogika talimotlar tarixi
Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti
(Qoraqalpog'iston Respublikasi, Nukus shahri)

Annotatsiya: Ushbu maqolada voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligining zamonaviy holati hamda diagnostik jihatlari chuqur tahlil qilingan. Tadqiqot davomida nazariy va empirik manbalar asosida hamkorlik tizimining samaradorlik omillari, mavjud muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari yoritilgan. Shuningdek, mavzuga oid klassik va zamonaviy yondashuvlar, milliy va xorijiy tajribalar, amaliy usullar hamda ularning natijalari tanqidiy nuqtai nazardan baholangan. Maqolada zamonaviy diagnostika vositalari va axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali profilaktik hamkorlik samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Tadqiqot natijalari voyaga yetmaganlar bilan ishlash tizimini takomillashtirish va ijtimoiy profilaktika samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: profilaktika, hamkorlik, voyaga yetmaganlar, diagnostika, maktab, oila, mahalla, ijtimoiy muhit, axborot texnologiyalari.

Abstract: This article provides an in-depth analysis of the current state and diagnostics of cooperation among schools, families, and mahallas in the prevention of juvenile delinquency. Based on the analysis of theoretical and empirical sources, the study identifies the effectiveness factors of the cooperation system, existing problems, and ways to solve them. In addition, classical and modern approaches, national and international experiences, practical methods, and their outcomes are critically evaluated. The article also develops scientific and practical recommendations for improving the effectiveness of preventive cooperation through the use of modern diagnostic tools and information technologies. The findings are significant for improving the system of working with minors and increasing the effectiveness of social prevention.

Key words: prevention, cooperation, juveniles, diagnostics, school, family, mahalla, social environment, information technologies.

Аннотация: В данной статье глубоко анализируются современное состояние и диагностика сотрудничества школы, семьи и махалли в профилактике правонарушений среди несовершеннолетних. На основе анализа теоретических и эмпирических источников раскрываются факторы эффективности системы взаимодействия, существующие проблемы и пути их решения. Кроме того, с критической точки зрения рассматриваются классические и современные подходы, национальный и зарубежный опыт, практические методы и результаты их применения. В статье разработаны научно-практические рекомендации по повышению эффективности профилактического взаимодействия на основе современных диагностических средств и информационных технологий. Результаты исследования имеют важное значение для совершенствования системы работы с несовершеннолетними и повышения эффективности социальной профилактики.

Ключевые слова: профилактика, сотрудничество, несовершеннолетние, диагностика, школа, семья, махалля, социальная среда, информационные технологии.

KIRISH

Hozirgi davrda voyaga yetmaganlar profilaktikasini samarali tashkil etish masalasi jamiyat taraqqiyoti, inson kapitalining rivojlanishi va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu jarayon, avvalo, maktab, oila va mahalla kabi ijtimoiy institutlarning o'zaro integratsiyasi va hamkorlikda faoliyat yuritishiga bevosita bog'liqdir. Chunki voyaga yetmaganlarning huquqiy, axloqiy va psixologik jihatdan to'g'ri shakllanishida ushbu institutlarning har birining o'ziga xos o'ri mavjud.

Maktab ta'lim-tarbiya jarayonining asosiy muhitini tashkil etsa, oila farzandning birlamchi ijtimoiylashuv makoni hisoblanadi. Mahalla esa, an'anaviy va zamonaviy ijtimoiy nazorat va qo'llab-quvvatlash tizimi sifatida muhim rol o'ynaydi. Shu bois, ushbu uch institutning samarali hamkorligi voyaga yetmaganlar muammolarining oldini olish, ularni ijtimoiy xavf-xatarlardan himoya qilish va sog'lom rivojlanishini ta'minlashda hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ladi. Mazkur maqolada maktab, oila va mahalla hamkorligining zamonaviy holati, ularning o'zaro aloqalari, diagnostika usullari, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ilmiy asosda tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligi masalasi ijtimoiy pedagogika, sotsiologiya, psixologiya va huquqshunoslik sohalarining kesishgan nuqtasida joylashgan murakkab hamda ko'p qirrali ilmiy muammo hisoblanadi. Ushbu muammoning nazariy-konseptual asoslari, tarixiy taraqqiyot yo'llari, klassik va zamonaviy yondashuvlari, milliy va xorijiy tajribalar, empirik tadqiqotlar va amaliyotda qo'llanilishi keng ko'lamda o'rganib chiqilgan. Dastlab, voyaga yetmaganlar profilaktikasi tushunchasining shakllanishi va uni tashkil etuvchi ijtimoiy institutlarning roli klassik sotsiologik va pedagogik nazariyalar doirasida tahlil qilingan.

Masalan, Emil Dyurkgeymning ijtimoiy nazorat va ijtimoiy institutlar haqidagi konsepsiyasi, oila va maktabni asosiy ijtimoiylashtiruvchi muhit sifatida ko'rsatadi. Dyurkgeym o'zining "Tarbiyaning sotsiologiyasi" asarida maktab va oila o'rtasidagi uzviy aloqani, ularning bolalar axloqiyati va ijtimoiy xulqini shakllantirishdagi ahamiyatini ta'kidlaydi. Uning fikricha, jamiyatda ijtimoiy tartib va qadriyatlarining uzluksiz uzatilishi, aynan shu institutlar faoliyati bilan bog'liq bo'lib, ularning hamkorligi voyaga yetmaganlarda ijtimoiy mas'uliyat, qonuniylik va axloqiy me'yorlarga rioya qilish ko'nikmalarini shakllantiradi^[1].

Shuningdek, Bronfenbrennerning ekosistema nazariyasi ham ushbu muammoning kontseptual asoslarini belgilab beradi. Unga ko'ra, bola rivojiga ta'sir qiluvchi omillar bir-biri bilan uzluksiz bog'langan turli darajadagi ijtimoiy tizimlardan iborat bo'lib, maktab, oila va mahalla makro va mikromuhit sifatida bola ijtimoiylashuvi va xulq-atvorining asosiy determinantlari hisoblanadi.

Bronfenbrennerning ekosistema modeli asosida olib borilgan ko'plab empirik tadqiqotlar, ayniqsa voyaga yetmaganlar xulqidagi deviant holatlarni oldini olishda maktab, oila va mahalla hamkorligining ahamiyati va samaradorligini ko'rsatadi^[2]. Voyaga yetmaganlar profilaktikasining tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy yondashuvlarini tahlil qilganda, ushbu sohada klassik yondashuvlar bilan bir qatorda, zamonaviy ijtimoiy-pedagogik konsepsiyalar ham muhim o'rin tutadi.

Jumladan, XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab voyaga yetmaganlar huquqbuzarligining oldini olishda kompleks yondashuvlar, ya'ni maktab, oila va mahalla o'rtasidagi uzviy hamkorlik konsepsiyasi rivojlandi. Bu borada AQSh, Yevropa va Rossiya olimlarining tadqiqotlari alohida ahamiyat kasb etadi. Masalan, Rossiya pedagogikasida L. I. Novikova, V. A. Sukhomlinskiy, A. S. Makarenko kabi olimlar maktab va oila hamkorligi asosida bolalarning ijtimoiy-huquqiy tarbiyasi, deviant xatti-harakatlarning oldini olish, ijtimoiy muhitning bolaga ta'siri masalalarini chuqur o'rganganlar.

A. S. Makarenko o'zining "Pedagogik poema" asarida bolalar tarbiyasida jamoaning, ya'ni maktab va oila, keng ma'noda esa, butun jamiyatning hamkorligi zarurligini asoslab bergan. Uning pedagogik printsiplari asosida ishlab chiqilgan "kollektiv tarbiya" konsepsiyasi, zamonaviy voyaga yetmaganlar profilaktikasida ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan^[3].

Shu bilan birga, G'arbda voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligining zamonaviy konsepsiyalari ham keng rivojlangan. Masalan, Bronfenbrennerning ekosistema modeli, Coleman va Bourdieu tomonidan ishlab chiqilgan "ijtimoiy kapital" nazariyasi, Epsteinning ota-onalar, maktab va jamiyat hamkorligi modeli ushbu sohada yetakchi ilmiy yondashuvlar sifatida e'tirof etiladi.

Joyce Epstein tomonidan ishlab chiqilgan "Ota-onalar, maktab va jamiyat hamkorligi" modeli, bolalar rivojida maktab, oila va jamoaning uzviy hamkorligini, hamkorlik turlari, bosqichlari va natijalarini aniqlash imkonini beradi.

Mazkur model zamonaviy diagnostika va monitoring tizimlarini ishlab chiqishda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qilmoqda. O'zbekistonda voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligining o'ziga xos jihatlari mavjud. Mahalla tizimi, milliy qadriyatlar va an'analar, oila institutining mustahkamligi, maktabning davlat siyosatidagi o'rni ushbu hamkorlikning o'ziga xosligini belgilaydi.

Mustaqillik yillarida ushbu sohada olib borilgan islohotlar, xususan, "Oila", "Mahalla" va "Ta'lim" konsepsiyalarining integratsiyasi, voyaga yetmaganlar profilaktikasining huquqiy va tashkiliy asoslarini mustahkamladi. Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 30-iyuldagi "Voyaga yetmaganlar o'rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish va ularning huquq va manfaatlarini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori, ushbu sohada maktab, oila va mahalla hamkorligini yangi bosqichga olib chiqdi. Ushbu hujjatda maktab,

oila va mahalla o'rtasidagi axborot almashinuvi, monitoring, kompleks diagnostika va individual profilaktika ishlarini tashkil etishning zamonaviy mexanizmlari belgilab berilgan^[4].

Voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligining zamonaviy holati va diagnostikasi sohasida olib borilgan empirik tadqiqotlar, ko'plab mamlakatlarda ushbu tizim samaradorligini oshirish uchun zamonaviy texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya vositalari, ijtimoiy tarmoqlar va elektron monitoring tizimlaridan keng foydalanilayotganini ko'rsatadi. Masalan, AQShda "School-Family-Community Partnerships" dasturi, Buyuk Britaniyada "Every Child Matters" strategiyasi, Germaniyada "Jugendamt" tizimi, Rossiyada "Sotsial'niy pedagog" instituti orqali maktab, oila va jamoa hamkorligining zamonaviy shakllari, ularning diagnostikasi va monitoringi yo'lga qo'yilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu dasturlar asosida olib borilgan tadqiqotlar, hamkorlik samaradorligini aniqlash uchun maxsus indikatorlar, monitoring va diagnostika vositalari ishlab chiqilganini ko'rsatadi. Jumladan, maktab, oila va mahalla o'rtasidagi axborot almashinuvi, ijtimoiy-psixologik diagnostika, xavf-guruhidagi bolalarni aniqlash, individual reabilitatsiya va profilaktika dasturlarini ishlab chiqish, ijtimoiy xizmatlar integratsiyasi asosiy yo'nalishlar sifatida ajralib turadi^[5].

Ushbu sohada O'zbekiston olimlari tomonidan olib borilgan tadqiqotlar, milliy an'analar va zamonaviy yondashuvlar integratsiyasi asosida voyaga yetmaganlar profilaktikasining samaradorligini oshirish, maktab, oila va mahalla hamkorligini mustahkamlash, zamonaviy diagnostika va monitoring tizimlarini joriy etish bo'yicha muhim nazariy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Masalan, B. Yo'ldoshev, M. Jo'rayev, N. Tashpolatov, X. Ibragimova, S. Baxtiyorov, A. Nazarov kabi olimlarning ilmiy ishlarida voyaga yetmaganlar bilan ishlashda mahalla, oila va maktabning integratsion modeli, ularning o'zaro axborot almashinuvi, ijtimoiy-psixologik diagnostika, xavf-guruhidagi bolalarni aniqlash va ularning ijtimoiy reabilitatsiyasi bo'yicha zamonaviy yondashuvlar asoslab berilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tanqidiy tahlil shuni ko'rsatadiki, ayrim tadqiqotlarda maktab, oila va mahalla o'rtasidagi hamkorlikning faqat tashkiliy-huquqiy jihatlari yoritilgan bo'lsa, boshqa ba'zi ishlarda esa faqat pedagogik yoki psixologik yondashuvlar ustunlik qiladi. Shu sababli, zamonaviy ilmiy yondashuvlar maktab, oila va mahalla hamkorligini kompleks tizim sifatida, ya'ni institutsional, tashkiliy, axborot, kommunikativ, psixologik va pedagogik jihatlarni birgalikda qamrab olgan holda o'rganishni taqozo etadi.

Voyaga yetmaganlar profilaktikasining zamonaviy diagnostikasi bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar, ushbu sohada integratsion yondashuv va axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish muhimligini ko'rsatadi. Jumladan, zamonaviy diagnostika vositalari - ijtimoiy-psixologik testlar, so'rovnomalalar, monitoring kartalari, elektron axborot bazalari, xavf-guruhini aniqlash algoritmlari hamda sun'iy intellekt asosidagi tahliliy dasturlar yordamida maktab, oila va mahalla hamkorligining samaradorligini oshirish imkoniyati mavjud. Empirik tadqiqotlar natijalari, maktab, oila va mahalla hamkorligining yuqori darajada yo'lga qo'yilgan hududlarda voyaga yetmaganlar o'rtasida huquqbuzarlik va deviant xatti-harakatlar ko'rsatkichlari ancha past ekanini tasdiqlaydi. Aksincha, hamkorlik sust bo'lgan, axborot almashinuvi va diagnostika yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan joylarda esa, voyaga yetmaganlar o'rtasida ijtimoiy xavfli xatti-harakatlar, huquqbuzarlik, maktabdan qochish, psixologik muammolar ko'proq uchraydi.

Shu o'rinda, zamonaviy diagnostika vositalari yordamida xavf-guruhini aniqlash, individual profilaktika dasturlarini ishlab chiqish, maktab, oila va mahalla o'rtasidagi axborot almashinuvi va monitoring tizimini takomillashtirish bo'yicha ilmiy tavsiyalar muhim ahamiyat kasb etadi^[6].

Mahalla tizimi, oila va maktab hamkorligining samaradorligini oshirish uchun, bir tomondan, milliy qadriyatlar, an'analar, mahalla institutining ijtimoiy nazorat va qo'llab-quvvatlash imkoniyatlaridan foydalanish, ikkinchi tomondan esa, zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish zarurligi ta'kidlanadi. Bu borada, zamonaviy diagnostika vositalari va axborot texnologiyalari asosida maktab, oila va mahalla o'rtasidagi hamkorlik indikatorlarini ishlab chiqish, ijtimoiy-psixologik tahlil va monitoring tizimini yo'lga qo'yish, xavf-guruhidagi bolalarni erta aniqlash, individual reabilitatsiya va profilaktika dasturlarini ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi.

Tanqidiy nuqtai nazardan, ushbu sohada olib borilgan tadqiqotlarning ayrimlarida zamonaviy diagnostika vositalaridan foydalanish darajasi yetarli emasligi, axborot texnologiyalari va sun'iy intellekt imkoniyatlarining to'liq joriy etilmagani, maktab, oila va mahalla o'rtasidagi axborot almashinuvi va monitoring tizimida byurokratik to'siqlar mavjudligi qayd etiladi. Shu bois, voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligining zamonaviy holati va diagnostikasini yanada takomillashtirish uchun kompleks yondashuv, zamonaviy

texnologiyalar va milliy an'analarni uyg'unlashtirish, diagnostika va monitoring tizimini institutsional asosda rivojlantirish zarurligi ilmiy jihatdan asoslab beriladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi ilmiy tahlillar asosida xulosa qilish mumkinki, voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligining zamonaviy holati va diagnostikasi masalasi bugungi kun ijtimoiy taraqqiyotining dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu uch institutning integratsiyasi, o'zaro axborot almashinuvi, zamonaviy diagnostika va monitoring tizimlarini joriy etish, xavf-guruhini erta aniqlash va individual reabilitatsiya dasturlarini ishlab chiqish profilaktika samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Mavzuga oid nazariy va empirik tadqiqotlar natijalariga ko'ra, maktab, oila va mahalla o'rtasidagi kompleks hamkorlik voyaga yetmaganlar o'rtasida huquqbuzarlik, deviant xatti-harakatlar va ijtimoiy xavfli muammolarni kamaytirishda hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Zamonaviy diagnostika vositalari va axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish, milliy qadriyatlar va innovatsion yondashuvlarni uyg'unlashtirish, maktab, oila va mahalla o'rtasidagi hamkorlik indikatorlarini ishlab chiqish va monitoring tizimini institutsional asosda rivojlantirish zarur.

Shu bilan birga, maktab, oila va mahalla hamkorligi tizimida mavjud muammolarni bartaraf etish, tashkiliy-huquqiy, axborot-kommunikatsiya va psixologik-pedagogik mexanizmlarni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqish lozim. Faqatgina uzviy hamkorlik, zamonaviy diagnostika va monitoring asosida voyaga yetmaganlar profilaktikasi samaradorligini oshirish, ularni ijtimoiy xatarlar va deviant xatti-harakatlardan himoya qilish, sog'lom va barkamol avlodni tarbiyalash imkoniyati mavjud.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Durkheim, E. (1956). Education and Sociology. Free Press.
2. Bronfenbrenner, U. (1979). The Ecology of Human Development. Harvard University Press.
3. Makarenko, A. S. (1985). Pedagogicheskaya poema. Moscow.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori, 30.07.2021 y., PQ-5203-son.
5. Epstein, J. L. (2011). School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools. Westview Press.
6. Yo'ldoshev, B. (2022). Voyaga yetmaganlar bilan ishlashda mahalla, oila va maktab hamkorligining zamonaviy diagnostikasi. Toshkent.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.